

GRZEGORZ LANG

Asynchroniczność i wielowątkowość w języku C#

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Redaktor prowadzący: Szymon Szwajger
Projekt okładki: Studio Gravite / Olsztyn
Obarek, Pokoński, Pazdrijowski, Zaprucki

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63
e-mail: helion@helion.pl
WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!
Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres
<http://helion.pl/user/opinie/asynwi>
Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

ISBN: 978-83-283-7295-5

Copyright © Helion SA 2021

Printed in Poland.

- Kup książkę
- Poleć książkę
- Oceń książkę

- Księgarnia internetowa
- Lubię to! » Nasza społeczność

Spis treści

Podziękowania	7
Wstęp	9
Krótką historia powstawania wielowątkowości	10
Wyjaśnienie pojęć związanych z wątkami	11
Rozdział 1. Programowanie wielowątkowe	13
1.1. Klasa Thread	15
1.1.1. Wykonywanie pracy w tle	16
1.2. Klasa ThreadPool	17
1.2.1. Rodzaje kolejek	17
1.2.2. Metoda UnsafeQueueUserWorkItem	18
1.3. Klasa Task	19
1.3.1. Porównanie z klasą Thread	19
1.3.2. Porównanie z klasą ThreadPool	20
1.3.3. Metody Wait, WaitAll i WaitAny	20
1.3.4. Właściwość Result	20
1.3.5. Metoda ContinueWith	21
1.3.6. Opcja AttachedToParent	21
1.3.7. Metoda StartNew właściwości Factory	22
1.3.8. Metoda Run	22
1.3.9. Enumeracja TaskStatus	24

1.4. Klasa TaskFactory	26
1.5. Struktura CancellationToken	27
1.5.1. Korzystanie ze struktury CancellationToken	27
1.6. Klasa CancellationTokenSource	29
1.7. Klasa Timer	30
1.8. Klasa TaskCompletionSource	32
1.9. Klasa SynchronizationContext	33
1.10. Klasa TaskScheduler	35
ĆWICZENIA DO ROZDZIAŁU 1.	37
Rozdział 2. Programowanie równoległe	39
2.1. Klasa Parallel	41
2.1.1. Metoda For	41
2.1.2. Metoda ForEach	41
2.1.3. Metoda Invoke	42
2.2. Technologia PLINQ	43
2.3. Klasa Partitioner	45
2.3.1. Optymalizacja krótkich operacji	46
2.4. Porównanie z klasą Task	47
ĆWICZENIA DO ROZDZIAŁU 2.	48
Rozdział 3. Programowanie asynchroniczne	49
3.1. Transformacja kodu asynchronicznego	51
3.2. Słowo kluczowe await	52
3.2.1. Porównanie z metodą ContinueWith	52
3.2.2. Użycie wraz z metodą Run	53
3.2.3. Współbieżność await	54
3.3. Słowo kluczowe async	55
3.3.1. Asynchroniczne wyrażenie lambda	55
3.3.2. Metoda z sygnaturą async void	56
3.3.3. Opis wykonywania się metody asynchronicznej	56
3.3.4. Sposoby radzenia sobie z wielokrotnymi wywołaniami	57
3.3.5. Sztuczna synchroniczność i asynchroniczność	58
3.4. Asynchroniczność wewnątrz LINQ	59
3.5. Zadania zakończone	60

3.6. Metoda Yield	61
3.6.1. Porównanie z właściwością CompletedTask	61
3.7. Interfejsy asynchroniczne	62
3.7.1. Interfejs IAsyncEnumerable<T>	62
3.7.2. Interfejs IAsyncDisposable	63
3.8. Własna implementacja	64
3.9. Rady dotyczące programowania asynchronicznego	65
3.9.1. Używanie metody ConfigureAwait	65
3.9.2. Wykonywanie metody asynchronicznej synchronicznie	65
3.9.3. Użycie await bezpośrednio przed zwróceniem metody	66
3.9.4. Asynchroniczność w konstruktorze	66
3.9.5. Przeciążenie przyjmujące delegat Func<Task>	67
3.9.6. Bardzo długo wykonująca się praca	67
3.10. Struktura ValueTask	68
3.10.1. Interfejs IValueTaskSource	68
3.10.2. Konsumowanie ValueTask	69
3.10.3. Porównanie z klasą Task	70
ĆWICZENIA DO ROZDZIAŁU 3.	71

Rozdział 4. Synchronizacja73

4.1. Podstawowe elementy synchronizacji	75
4.1.1. Klasa Volatile	75
4.1.2. Klasa Interlocked	76
4.2. Blokady trybu jądra	80
4.3. Blokady hybrydowe	81
4.3.1. Przekazywanie instancji do metod klasy Monitor	81
4.3.2. Słowo kluczowe lock	81
4.4. Blokady asynchroniczne	83
4.5. Leniwa inicjalizacja	84
4.5.1. Blokada z podwójnym sprawdzeniem	84
4.5.2. Klasa Lazy<T>	85
4.5.3. Klasa ThreadLocal<T>	85
4.6. Kolekcje współbieżne	87
4.6.1. Klasa BlockingCollection<T>	87
ĆWICZENIA DO ROZDZIAŁU 4.	90

ROZWIĄZANIA	91
ROZWIĄZANIA DO ROZDZIAŁU 1.	91
ROZWIĄZANIA DO ROZDZIAŁU 2.	94
ROZWIĄZANIA DO ROZDZIAŁU 3.	95
ROZWIĄZANIA DO ROZDZIAŁU 4.	97
 Źródła	 101

Wstęp

Programowanie z wykorzystaniem wątków i asynchroniczności nie należy do najprostszych. Jest to dziedzina z natury skomplikowana i błędogenna. Na przestrzeni lat powstało wiele konceptów, które miały na celu uproszczenie zarządzania wątkami. Platforma .NET posiada własny zestaw abstrakcji. Książka ta powstała, aby zgromadzić i zwięźle wyjaśnić wszystkie zagadnienia związane z asynchronicznością i wielowątkowością w świecie C#. Poszczególne zagadnienia uzupełnione zostały przykładami, pomagającymi lepiej zrozumieć dany temat i zastosować go później w praktyce. Każdy koncept został opisany oddzielnie, jednak zakłada przyswojenie wiedzy z poprzednich rozdziałów.

Nie jest to książka dla początkującego programisty, który dopiero wkracza w świat programowania lub nie jest biegły w składni języka C#.

Książka ta została napisana w sposób maksymalnie zwięzły z dwóch powodów. Pierwszy to chęć, aby była używana do szybkiego odświeżenia sobie danego zagadnienia. Drugi to naturalnie minimalistyczny styl autora. Jest to zarazem błogosławieństwo jak i przekleństwo. Dzięki temu książka ta nie ma tysiąca stron, opisy są krótkie i trafiające w sedno, a przykłady kodu są łatwe do analizy. Jednak z drugiej strony czasami czytelnik potrzebuje dłuższego wyjaśnienia i większej ilości przykładów, aby w pełni przyswoić dany koncept. Dlatego cała książka jest obsypana odwołaniami do źródeł, z których czerpał wiedzę. Autor gorąco zachęca do ich odwiedzania. Przy ich pomocy powstała ta książka.

Wszystkie kody zostały napisane z wykorzystaniem C# 9.0 oraz .NET Core 5.0. Są to najnowsze wersje dostępne w trakcie pisania książki. Przeważająca większość kodu będzie działać również na dużo starszych wersjach, po małych modyfikacjach.

Krótką historia powstawania wielowątkowości

Pierwszym językiem, który pozwalał na oddelegowywanie pracy na osobny wątek, był PL/I stworzony przez firmę IBM w 1964 roku. Używał do tego instrukcji CALL wraz z opcją TASK^{1, 2}. Określenie „wątek” powstało dwa lata później, zasugerowane przez Victora A. Vyssotskiego^{3, 4}.

Pierwszym komputerem domowym wykorzystującym wielozadaniowość była Amiga firmy Commodore, wprowadzona na rynek w 1985 roku⁵. Natomiast pierwszymi procesorami w architekturze x86 posiadającymi rdzenie były Pentium D firmy Intel oraz Athlon 64 X2 firmy AMD, oba przedstawione w 2005 roku⁴.

Przez dekady programowanie współbieżne było możliwe, ale skomplikowane. To skutkowało jego unikaniem przez programistów. Obecnie dzięki użyciu współczesnych języków programowania (takich jak C#) możliwe jest wykorzystanie potencjału wątków w wygodny i bezpieczny sposób⁶.

Umiejętność programowania wielowątkowego i asynchronicznego jest konieczna, aby wykorzystać wszystkie dostępne zasoby procesora, co pozwala na lepsze skalowanie rozwiązań serwerowych oraz zachowanie responsywności w aplikacjach użytkowych⁷.

Wyjaśnienie pojęć związanych z wątkami

Procesor (ang. *central processing unit*) to niezależna fizyczna jednostka centralna odpowiedzialna za wykonywanie instrukcji programów komputerowych⁸. Typowy komputer domowy posiada jeden procesor, na który składa się wiele rdzeni.

Rdzeń (ang. *physical core*) to niezależna część procesora, która powstała, aby umożliwić wykonywanie wielu zadań równolegle w ramach jednej fizycznej struktury^{9, 10}. Typowy komputer domowy posiada wiele rdzeni, które mogą, ale nie muszą składać się z wielu wątków sprzętowych.

Wątek sprzętowy (ang. *hardware thread, logical core*) pozwala dodatkowo zwielokrotnić możliwości równoległego wykonywania zadań w ramach jednego rdzenia^{11, 12}. Typowy komputer domowy posiada taką samą ilość wątków sprzętowych co rdzeni lub jej wielokrotność.

Proces (ang. *process*) reprezentuje uruchomiony program¹². Każdy proces jest wyizolowany i w pełni niezależny. Ze względów bezpieczeństwa komunikacja jest ograniczona i kontrolowana przez system operacyjny^{13, 14}. Typowy program korzysta z pojedynczego procesu, na który składa się jeden lub więcej wątków.

Wątek (ang. *thread*) to najmniejsza jednostka zajmująca się wykonywaniem instrukcji programu⁴. Pozwala dzielić części kodu na niezależne zadania i wykonywać je na osobnych wątkach sprzętowych. Typowy program korzysta z minimum jednego wątku (zwanego głównym)¹².

Współbieżność (ang. *concurrency*) to możliwość wykonywania różnych czynności. Jeśli komputer posiada więcej niż jeden wątek sprzętowy, zadania te mogą być wykonywane w sposób równoległy (o czym więcej w rozdziale 2.)¹⁵.

Ograniczenie procesorem (ang. *CPU-bound*) oznacza, że dane zadanie przez większość czasu wykonuje obliczenia¹⁶. Pomóc może zastosowanie wielowątkowości lub zrównoleglenie¹⁷.

Ograniczenie systemem wejść/wyjść (ang. *I/O-bound*) oznacza, że dane zadanie przez większość czasu czeka na odpowiedź z zewnętrznego źródła¹⁶. Pomóc może zastosowanie asynchroniczności¹⁷.

Rozdział 1.

Programowanie wielowątkowe

Programowanie wielowątkowe pozwala wykonywać różne czynności przy wykorzystaniu więcej niż jednego wątku⁴. Rezultatem jest zwiększenie wydajności w operacjach ograniczonych procesorem¹⁷. Dodatkowo takie programowanie umożliwia wykonywanie zadań w tle bez pogorszenia responsywności aplikacji⁷.

Analogią może być sprzątanie domu. Jest wiele różnych czynności, które należy wykonać, robiąc porządki. Mogą one być zrobione przez jedną osobę (czyli jeden wątek sprzętowy) lub więcej osób, co pozwoli zakończyć pracę wcześniej.

Czynnikami spowalniającymi wielowątkowość są:

- narzut (ang. *overhead*), czyli czas potrzebny na przygotowanie wątku do wykonywania czynności,
- przełączanie się między wątkami (ang. *context switching*), jeśli jest ich więcej niż wątków sprzętowych¹⁸.

1.1. Klasa Thread

Klasa Thread pozwala na tworzenie wątku oraz zarządzanie nim¹⁹. Aby sprawdzić numer identyfikacyjny obecnego wątku, można posłużyć się właściwością `Environment.CurrentManagedThreadId`²⁰.

```
void Main()
{
    // Pracujące wątki: główny.

    var t = new Thread(WykonajPracę);

    // Pracujące wątki: główny.

    t.Start();

    // Pracujące wątki: główny, poboczny.

    t.Join();

    // Pracujące wątki: główny.
}

void WykonajPracę()
{
    Thread.Sleep(5000);
}
```

Każdy program domyślnie wykonuje się na pojedynczym wątku głównym. Aby stworzyć dodatkowe wątki, można skorzystać z klasy Thread. Jako parametr przekazuje się delegat (ang. *delegate*), który zostanie uruchomiony na zewnętrznym wątku. Warto podkreślić, że sam fakt utworzenia obiektu Thread nie uruchamia wątku. Należy dodatkowo wywołać metodę `Start`²¹. Takie rozdzielenie pozwala oddzielić moment deklaracji pracy od momentu jej uruchomienia.

Wywołanie metody `Join` zawiesza bieżący wątek do momentu zakończenia pracy wątku pobocznego²². Takie rozwiązanie jest wygodne w użyciu, ale może ograniczyć skalowalność i responsywność całego systemu, ponieważ wątek główny nie może w tym czasie wykonywać żadnej innej potencjalnej pracy.

Metoda `Sleep` została wykorzystana, aby zasymulować pracę trwającą pięć sekund. Nie zaleca się stosowania jej w rozwiązaniach produkcyjnych, z tego samego powodu, co metody `Join`. Dla zadań, które wykonują się regularnie co określony

czas, zaleca się zastąpienie metody `Sleep` klasą `Timer` (która zostanie szczegółowo opisana w podrozdziale 1.7)⁷. Po okresie pięciu sekund wątek poboczny budzi się i kończy wykonywać metodę `WykonajPracę`. Następnie wątek główny odblokowuje się i kończy pracę programu.

Metoda `WykonajPracę`, jej wariant przyjmujący parametr o typie `object`, metoda `WykonajObliczenia` zwracająca losową liczbę o typie `int` oraz metoda asynchroniczna `WykonajZapytanieAsync` zwracająca `Task<int>` będą używane w dalszej części książki do symulacji prawdziwej pracy.

1.1.1. Wykonywanie pracy w tle

Aby zwiększyć komfort użytkownika, niektóre dodatkowe czynności mogą zostać wykonane na zewnętrznym wątku, w tle. Takie rozwiązanie pozwala zachować pełną responsywność aplikacji. Przykładami takich czynności mogą być: sprawdzanie ciągu tekstowego w poszukiwaniu błędów ortograficznych i gramatycznych, kompilacja kodu źródłowego w celu wyświetlenia błędów i ostrzeżeń kompilatora, defragmentacja dysków.

System operacyjny przydziela czas wątkom w zależności od ich priorytetu. Jeśli czynności wykonywane na danym wątku nie są kluczowe do działania aplikacji, zaleca się obniżenie jego priorytetu przez ustawienie właściwości `Thread.CurrentThread.Priority` na wartość `BelowNormal` albo `Lowest`²³. Dzięki temu nie zakłóci on pracy innym, ważniejszym wątkom⁷.

1.2. Klasa ThreadPool

Samodzielne zarządzanie cyklem życia wątków oraz efektywny rozkład pracy pomiędzy nimi są bardzo skomplikowane i podatne na błędy. Aby rozwiązać ten problem, powstała klasa ThreadPool.

Głównym zadaniem ThreadPool jest maksymalne, efektywne wykorzystanie rdzeni procesora. Gdy zostaje mu zlecone nowe zadanie do wykonania, a nie posiada żadnego wolnego wątku w puli, któremu mógłby oddelegować to zadanie, tworzy nowy wątek²⁴. Zadania zleca się przez użycie metody statycznej `QueueUserWorkItem` i przekazanie delegata jako parametru²⁵.

```
ThreadPool.QueueUserWorkItem(WykonajPracę);
```

ThreadPool dąży do tego, aby maksymalnie aktywnie pracowało tyle wątków, ile procesor posiada rdzeni. To pozwala uniknąć kosztownego przełączania kontekstu pomiędzy rdzeniami.

Warto zwrócić uwagę na to, że ThreadPool bierze pod uwagę tylko aktywnie pracujące wątki. Jeśli któryś z wątków będzie zablokowany, stworzy on kolejny wątek. Takie zachowanie może wpłynąć negatywnie na zużycie zasobów pamięci komputera oraz Garbage Collector, jeśli programista będzie umyślnie blokować wątki (czego nigdy nie powinien robić). Natomiast w sytuacji, gdy przed dłuższy okres jest więcej wątków niż pracy do wykonania, ThreadPool unicestwia zbędne wątki w wolnej chwili²⁴.

1.2.1. Rodzaje kolejek

ThreadPool posiada globalną kolejkę, dostępną dla wszystkich jego wątków, oraz lokalną, oddzielną dla każdego z nich. Domyślnie metody klasy ThreadPool umieszczają pracę w kolejce globalnej. Można to zmienić, używając przeciążeń przyjmujących `boolean`, którego wartość `true` oznacza preferowanie kolejki lokalnej. Zadania zagnieżdżone (utworzone wewnątrz innego zadania) zostają umieszczone w lokalnej kolejce wątku, który wykonuje zadanie-rodzica.

Gdy wątek utworzony przez ThreadPool jest gotowy na nowe zadanie, najpierw sprawdza swoją lokalną kolejkę, następnie kolejkę globalną, a na końcu kolejki lokalne innych wątków. Jest to tzw. algorytm kradzieży pracy (ang. *work stealing*)²⁶.

1.2.2. Metoda `UnsafeQueueUserWorkItem`

Istnieje wydajniejsza odmiana metody `QueueUserWorkItem`, o nazwie `UnsafeQueueUserWorkItem`. Różnica w wydajności wynika z faktu, że aktualny kontekst `ExecutionContext` nie zostanie przesłany do wątku, który wykona delegowaną pracę. To oznacza także, że nie zostaną przekazane wszelkie restrykcje nałożone na pierwotny wątek. W rezultacie poziom bezpieczeństwa zostaje obniżony, natomiast zyskuje się większą wydajność^{27, 28}.

Dodatkowo, gdy używa się metody `UnsafeQueueUserWorkItem`, możliwe jest pominięcie alokacji instancji delegata na stercie, jeśli użyje się przeciążenia przyjmującego interfejs `IThreadPoolWorkItem`²⁹. Pracę do wykonania deklaruje się jako osobną strukturę implementującą powyższy interfejs, to znaczy posiadającą pojedynczą metodę nazwaną `Execute`, która nie przyjmuje żadnych parametrów oraz niczego nie zwraca³⁰.

```
struct PracaDoWykonania : IThreadPoolWorkItem
{
    public void Execute()
    {
        WykonajPracę();
    }
}
```

```
ThreadPool.UnsafeQueueUserWorkItem(new PracaDoWykonania(), true);
```

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

-
1. ZAREJESTRUJ SIĘ
 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Przejdź na wyższy poziom C#

Programowanie wielowątkowe pozwala wykonywać różne czynności z wykorzystaniem więcej niż jednego wątku. W efekcie zwiększa się wydajność operacji, które były ograniczone parametrami procesora. W dodatku dzięki zastosowaniu programowania wielowątkowego zadania można wykonywać w tle, bez pogorszenia responsywności aplikacji. Asynchroniczność umożliwia także zachowanie responsywności aplikacji użytkowych oraz zwiększenie skalowalności aplikacji serwerowych.

Brzmi obiecująco. Niestety, programowanie z wykorzystaniem wątków i asynchroniczności nie należy do najprostszych. Jest to dziedzina z natury skomplikowana i błędogenna, także w języku C#. Ten poradnik zbiera i zwięźle tłumaczy wszystkie zagadnienia związane z asynchronicznością i wielowątkowością w C#. Poszczególne tematy uzupełniono przykładami, pomagającymi lepiej zrozumieć problem, którego rozwiązanie można zastosować później w praktyce. Dla wygody w korzystaniu z książki każdy koncept opisano oddzielnie, jednak by go zrozumieć, trzeba przyswoić wiedzę z poprzednich rozdziałów.

- Dowiedz się, na czym polega wielowątkowość w C#
- Opanuj zasady programowania równoległego
- Naucz się programować asynchronicznie
- Poznaj podstawowe zasady synchronizacji

Grzegorz Lang — zawodowy programista .NET, Application Developer w międzynarodowej korporacji. Zajmuje się kluczowym projektem wewnętrznym, jest w nim Lead Backend Developerem. W języku C# programuje od 2013 roku.

Helion

 helion.pl

 HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

Sprawdź nasze szkolenia!

AKADEMIA IT & BUSINESS

HELIONSZKOLENIA.PL

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej! ►

ISBN 978-83-283-7295-5

9 788328 372955

INFORMATYKA W NAJLEPSZYM WYDANIU

Cena: 37,00 zł